

Ա. Ստրուխանեան

ուրեմն ինչ է նշանակում թեթևացնել հիւանդի տանջանքները—նշանակում է շուտով մեռնել նրան... Ասեցէք, ինչո՞ւ, ինչ պէտք է անել տղաների հետ... Եւ այդպէս խօսողները դուրս գալիս կարգադրողներն են, ուրեմն ինչ պիտի լինի տղան, անգրագէտ ամբիօրը:

ԱՆԼԻՔԱՆԴՐՈՊՈԼԻՑ մեզ գրում են հետեւեալը. «Մեր քաղաքում հիմնված առաջին ճրի թէյատուրը գործում է շատ մեծ եռանդով. օրական օգտւում են թէյատուրից 1300 հոգի: Բացի արանից 85 ընտանիքներ թէյը իրանց տներն են տանում: Մեր թէյատուրն էլ յետ չեն մնում առաջին թէյատուրից: Գովելի է թէյատուրի կառավարիչ պարոնների եռանդը: Գա ցոյց է տալիս որ ժողովուրդն արդէն իր մէջ գործող անձինք ունին»:

ԿԱՐՍԻՑ մեզ գրում են. «Խօլբայով հիւանդների համար այստեղ դեռ ևս առանձին հիւանդանոց չէ բացված, թէև հիւանդանոցի պարագաները պատրաստ են: Քաղաքի հաշուով հրաւիրվում է և մի բժիշկ, պ. Ֆեօդոսով: Տեղիս դեղատան տէրը, պ. Բոսս, ստորագրութեամբ պարտավորվել է իշխանութեան առջև ամեն տեսակ ղեկնափնջելիական միջոցներ և դեղեր ունենալ պատրաստի: Սակայն ահա մի քանի օր է արդէն սենեակները օրակա համար կարբօլան թիթու չը կայ դեղատանը և պ. դեղագործը հարցնողներին ամեն օր «վաքը» (вакца) է ասում ու այդպէս ճանապարհ գցում եկողներին: Չը կան դեղատան մէջ և դանազան տեսակ կաթիլներ, որոնք բժիշկներից մասնացոյց են արած, որպէս միջոցներ խօլբայի դէմ»:

ԿԱՐՍԻՑ մեզ գրում են հետեւեալը. «Փահանջաւորներն ընդունել ցանկացող և «Մշակի» խմբագրութիւնից իր անդրերից թղթակցութիւնների համար մերժված մի պարոն, չը նայելով որ ինքն գտնուի էր մի այլ քաղաքում Նահանգաւոր քաղաքի քարտի ժամանակ, այժմ «Արձաշանք»-ում, աշխատում է արդարացիներ արեղային չարքում ենք. արդե՞ր ինք Նահանգաւոր քաղաքն իր համար մեծ պատիւ թէ անպատուութիւն է համարում այդ տեսակ անձանց ձեռքով պաշտպանված լինել...»:

Թէ կարո՞յց և թէ Ալեքսանդրօպօլից մեզ հաղորդում են մի շատ ցաւալի իրողութեան մասին: Նախորդ այդ երկու քաղաքներում, և ոչ թէ միայն ստորին ժողովրդի, բայց և ինտելիգենտ մարդկանցից խօլբայից երկու կրնուի սկսեցին առաւօտից մինչև երեկոյ հարբել և քէֆ անել: Երբեք չէին նայում իրանց մօտալուր կոյտեանում Յայտնի է որ խօլբայի ժամանակ չը հիւանդանալու համար պայմաններից մինը կեանքի չափաւորութիւնն է: Ոչ ոք չը կայ որ այդ քէֆ անողներին, հարբանքներին, ամառը օրը ֆաէտներն ու շրջող խաչուտ ձայնով երգողներին զսպէ, խեղճ բերէ: Ներքոյում Ալեքսանդրօպօլի մի հայ քահանայ փորձեց քարոզ ասել այդ աստի, հարբեցութեան դէմ, սակայն ինչ պիտի օգնէ մի հատ քահանայի քարոզը:

ԿԱՐՍԻՑ, ինչպէս մեզ գրում է մեր թղթատու կիցը, խօլբայից մեռնում են մեծ մասամբ մշակները և քաղաքի «Բոսի» դիւղը ասված արուարձանում ու Բայրամ-փաշա թաղում ընտելւորները: Բուն քաղաքում խօլբան դեռ ևս էպիդեմիայի կերպարանը չէ ստացել:

ԱՐԱՍՏՈՒՄԱՆԻՑ մեզ գրում են. «Մինչևեռ ամեն կողմից լուր է ելն խօլբայի տարածման նրա արած կոտորածների մասին, Արասթումանը աղատ է մնում այդ էպիդեմիայից: Նախ Արասթումանը շատ բարձր դիմել է երկրորդ նա թուանը շատ խաղաղ, ածում է երաժշտութիւնը, բայց ուրիշ դուրսնութիւններ դրել է իր հետ: Ճշմարիտ որ հանդուստանում լաւ տեղ է: Միայն անցեալ յուլի ամիս 14-ին դերասան Սաֆրազան, արդողների մասնակցութեամբ այստեղի բոսթոնացում մի հայերէն ներկայացում տուց: Խաղացին «Կախարդված պրինց» կոմիդիան: Ներկայ կայացումը կարելի է ասել համարել: Ներկայ էին թէ ամբողջ ինտելիգենտ հասարակութիւնը և թէ բարձրաստիճան անձինք: Սարկարեանց այստեղից գնաց Արասթալը և կարս, այնտեղ էլ ներկայացումներ տալու համար»:

ՆՈՐ-ԲԱՅԱՋԵՏԻՑ մեզ գրում են օգոստոսի 9-ից հետեւեալը. «Այսօր քաղաքի Նոր-Բայաջէտում պ. Խ. Բուրխաթեանի հաշուով ձրի թէյատուր, հայոց ուսումնարանի շինութեան մէջ: Յաճախողների թիւը այսօր հասել է 600-ի թէ տեղացիներից և թէ գիւղացիներից: Երեանից այստեղ եկողների թիւը շատանում է. մինչև այսօր երեանից այստեղ եկած կը լինեն մօտ 800 հոգի»:

ԱՆԼԻՔԱՆԴՐՈՊՈԼԻՑ մեզ գրում են. «Օգոստոսի 2-ին քաղաքի Ղիզի չքաւոր թաղում, գաւառակերտի և բժիշկ Շանիախովու ներկայութեամբ քաղաքի երկրորդ ձրի թէյատուր, որի նպատակն է պատրաստել թէյ և չաքար մատակարարել չքաւոր ընտանիքներին: Թէյատուր քաղաքի օրից սկսւած, մինչև օգոստոսի 7-ը, թէյ և չաքար ստացել են (օրական երեք անգամ) 549 ընտանիք: Միայն եռացրած ջուր են տալիս 217 ընտանիք և բացի դրանից թէյատուրը այցելել են 1073 հոգի: Վերոյիշեալ թէյատուր ինամատար ուսուցիչները մտադիր են նոյն թաղում մի ձրի դեղատուր բացանել, որպէս զի կարելի լինի ամբիջական օգնութիւն հասցնել խօլբայով վարակվածներին, բժիշկ գալուց առաջ: Բայց նախկան միջոցների սղութեան պատճառով դեղատան իրադրման դեռ ևս չենք կարող ձեռնարկել: Ուստի դիմում ենք բարեգործ անձանց, խնդրելով աջակցել դործին իրանց կամաւոր նուէրներով: Օգնել կարելի է փողով, թէյով, չաքարով և դեղերով: Նուիրատուների անուանացոյցներ կը տպագրուի: Նուէրներ կարելի է ուղարկել հետեւեալ հասցեով. А. лександрополь, учителю Египте Топчанцу»:

Կ. ՊՈԼԻՑ ԵՐԱՊԵՐՆԵՐԸ գրում են, որ արդէն ձեռնարկված է հայոց պատրիարքարանի վերաշինութեան:

Տեղական ուսուցիչները հաղորդում են, որ առաջիկայ սեզոնի թիֆլիսում արտադրական ընկերութիւնը չէ ունենալու ոչ օպիւմային և ոչ դրամատիկական մշտական խումբ:

Շուշու թեմական դպրանոցի տեսչի պաշտօնի համար հրաւիրված է պ. Լևոն Սարգսեան, և արդէն հաստատված է այդ պաշտօնում: Պ. Սարգսեան մինչև այժմ վարում էր ուսուցչի պաշտօն թիֆլիսի Ներսիսեան դպրանոցում:

Ստացանք Օրդասայի համալսարանի հայ ուսանողների հրատարակած մի գրքից, որ կրում է հետեւեալ վերնագիրը. «Երկրի և երկրի մասին դրոյցներ»: Գրքի համակրելի նպատակն է, ծառայել ժողովրդական ընթերցանութեան, և ծանօթացնել ընթերցողին երկրի և երկրային զանազան երևույթների հետ: Գրքից արժէ 20 կոպէկ:

Ելմիածնից մեզ գրում են. «Միտքը վճռել է դործակալութիւններին ուղարկել ժապաւենեալ մատնաներ, պարտաւորեցնելով այդ մատնաների մէջ ներմուծել եկեղեցական ամբողջ մուտքը: Դրա նպատակն է ապահովել եկեղեցական եկամուտները և անել իրիտ հաշուութեան ենթարկել»:

Ելմիածնի հայոց սիւսդը, ինչպէս երևում է պաշտօնական տեղեկութիւններից, ահալին թուով տիրացուների խնդրը է մերժում, անարժան դնելով նրանց քահանայութեան համար: «Արարատ» ամսագրի վերջին համարում միջոցով այդ տեսակ տեղեկութիւնների կարգում ենք և հետեւեալը. «Երեանի կոնսիստորիայի պատշաճաւոր վկայականների հետ ներկայացնելով սրբազան սինօդին 23 քահանայացու տիրացուների մի ցուցակ միջնորդում է ս. սինօդին, որպէս զի շուտով տնօրէնութիւն լինի նրանց ձեռնադրելու համար, իսկ ս. սինօդը այդ քահանայացուներին նոյն իսկ, իրանց վկայականներով բողոքով իր անհամապատասխան և անարժան դնելով քահանայութեան, մերժում է կոնսիստորիայի այս միջնորդութիւնը և 29 յունիսի տարւոյս յետ է դարձնում կոնսիստորիային քահանայութեան ձգտող յիշեալ տիրացուների վկայականները»:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ՊԱՐԱԿԱՍՏԱՆԻՑ
Սալման, 3 օգոստոսի
Մէշէլից դէպի Ռուսաստան ուղղված հիւրերի վերադարձաւ Պարսկաստան: Այդ անկող

հիւրը լաւ ընդունելութիւն չը գտնելով Ռուսաստանում, նորից վերադարձաւ Արարատական և կրկնակի խառութեամբ իր վրէժը այժմ թափելի է և խօլբայի և հանում, օրական մի քանի հաւրեր զոհեր տանելով... Պարսիկները հաւատարմութեամբ օրից յետոյ խօլբայ չէ կարող լինել, բայց դժբաղդաբար հէնց «Թասուրի» և «Հաւուրի» օրերը նա սատակացաւ, այն օրերը, երբ կատարում են պարսիկները իրանց մարգարէների սպանման սուղը, խումբ-խումբ փողոցներում մանալով և իրանց կրծքին ու մէջքին խելելով ձեռքերով ու շղթաներով:

Այժմ Գեաղարայի մուշտելիքն է հեռագրում, որ երազ է անել խօլբայի շուտով վերջանալու մասին, միայն հարկաւոր է արձիք անել և աղօթքները դրել տալ: Թէ որ օրը խօլբայի մտաւ թափելը և խօլ դժուար է ասել, քանի որ սկզբում պարսիկները ծածկում էին հիւանդներին և դիակները դիչելով էին թաղում, բայց երբ խօլբայի սատակացաւ, արդէն անհարկն էր ծածկել, որովհետեւ դիակները ժամեւում էին մնում փողոցներում ածած և օրական մի քանի տասնեակ դեղեմաններ փողոցները վրա չէին հասցնում իրանց ծանր աշխատանքը: Պարսիկները դիակները նախ լողանում են գետակում մէջ, օրից ժողովուրդը ջուր է գործ ածում և ապա թաղում մի արշինաչափ խորութեամբ փորած գերեզմանի մէջ և այն էլ բոլորովին չեն լցնում հողով, այլ միայն երեսն են ծածկում...:

Թափելի հայերը փախել են մեծ մասամբ Մուշից: խօլբայի խօլբայի սատակ կոտորածներ են անում Արարատում, Թասու քաղաքում, Մաքուի խանութեան մէջ. եղան արդէն մի քանի դէպքեր և Սալմանում, Ռուրմուշի Շուտով ակտը կը տարածվի ամբողջ Արարատականում, որովհետեւ ամեն օր մշակները խումբ-խումբ վերադառնում են իրանց հայրենիքը և տարածում է կոլեռնիան:

Գրել կամ խօսել Արարատականի քաղաքների առողջական պայմանների մասին, կը նշանակէ այդ քաղաքներին մի որ և է նշանակութիւն տալ, այն ինչ նրանք միանգամայն գուրկ և հեռու են այդ քաղաքներից. բաղնիքներն անմաքուր են, փողոցներում ածված են ամեն տեսակ կեղտոտութիւններ, սատակած էշեր, ջներ, կատուներ, հաւեր և այլն կը տեսնէք ամեն քաղաքիսկում: Բազարները լի են ամեն տեսակ խաղ մրցելով, սպանդանոցները ներկայացնում են մի սարսափելի տեսարան: Բայց օրում թափված են մարթած անասունների ներսերը և անաղին տարածութեամբ կանգնած են նոյն մարթած անասունների արևնի ամբողջ լճերը... Այդ բոլորից դարձել և զղուելի հոտ է փչում:

Թէ որքան պարսիկ կառավարութիւնը հոգ է տանում և մտածում է խօլբայի տարածման առաջին առնելու մասին՝ պարզ ցոյց են տալիս հետեւեալ փաստերը. երբ տեղիս բժիշկը դատաւորին և մի քանի մուշտելներին քաղաքից էր ջնջում խօլբայի տարածման պատճառները և ցոյց էր տալիս արիտ տարածման առաջին առնելու միջոցները՝ դատաւորը պատասխանեց հետեւեալը. «Քէրիւք-քէրիւք, ինչ ևս երկրային պէս խօսում, իմ ինչ գործն է փողոցները և խալիսի տները մաքրել տալ... Իմ սենեակը մաքուր է և ևս չեմ մեռնի, մեռնողները վատերը պիտի լինին, թող մեռնին, կորչեն... Աւելի էլ լաւ, թող խալիք քիչ պակասի, թէ չէ շուտով իրար կուտեն...»:

Իսկ մուշտելի կարծիքով խօլբայի Աստուծոց մեղ տուած պատիժ է և ուղարկվում է միայն միջաւորներին համար. իսկ մեղաւորները անասուած, անհաւատ կրօնացիներ են և ոչ ուղղափառ մասնատակները: Շարիաթի ասում է թէ Աստուծո իրեմն վաբա (խօլբայ) երբեմն թաղում է ուղարկում (ժանտախտ) և ուղարկում, որպէս զի մարդիկ չը մտանան իր գոյութեան մասին և արդիկ նրան, յիշեն նրա մասին. կը պատժվեն միմիայն Աստուծո ճանապարհից՝ դուրս եկած և արդիկ և նրանց պատժելու համար է ուղարկվում խօլբայն: Ուրեմն խօլբայի բուն պատճառը կրօնացիներ են և ոչ թէ ինչ որ փղբիկ, անտեսանելի «միկրօբներ»...:

Ահա, ընթերցող, մի երկրի կառավարիչների կարծիքը խօլբայի մասին. ուրեմն ինչ գործունէութիւն կարելի է սպասել նրանցից:

Բայց այժմ թշուառ ժողովրդի դարձն ու ցաւը մնակ խօլբայն չէ. Արարատականում կատարեալ անիշխանութիւն է տրուում այժմ թափվելի կառաւարիչները փախել են, իսկ նրանց տարաբարեալ պաշտօնները և ծառաները ցրվել են գաւառներ:

լում և թալանում են ժողովրդին: Բողոքել անգամ անհարկն է. շատ տեղ ազատասները փակված են, պոստային ծառայողները փախած, հեռագրաթիւրը շատ տեղ կտրված...:

Նամակ պատրաստ էր, երբ խօլբայ ստացայ հետեւեալ տեղեկութիւնը. անցեալ օր այնտեղ մի օրում տարեկ է մինչև 1000 հոգի զոհ...: Թափելի դուռն էլ օրական մեռնում են 500-ից մինչև 800 հոգի: խօլբայն սկսել է կոտորածներ, անել և Սալմանում և Ռուրմուշ: Սալմանից դէպի Վան տանող ճանապարհի վրա թիւքաց կառավարութիւնը կարանտին է դրել:

ՄՇԱԿԻ ՀՆՈՒՍԳԻՐՆԵՐ

ՀԻՒՄԻՍՏԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՄԻՆԱԿ, 14 օգոստոսի: Բօրիսով մեծ հրդեհ է սկսվել: Նահանգապետ աղատ հրդեհաշիջների խմբի հետ ուղևորվեց Բօրիսով արտակարգ գնացքով:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 15 օգոստոսի: Վերջին երկ գնաց Պետերհօֆ, պրինց Օլեքսանդրի մօտ ձայն: Պետերբուրգում օգոստոսի 13 և 14-ին հիւանդացան 108, մեռան 29, առողջացան 89: Կրօնադատում օգոստոսի 6—13 հիւանդացան 15, մեռան 6:

ԼՕՆԻՍ, 15 օգոստոսի: Գրեկներում ԼՕնդոնի մօտ, ասիական խօլբայից մեռան 2 կին, որոնք, ինչպէս ասում են, ուսուցիչներ էին, որ եկել են Համբուրգից:

ՊԱՐԻՉ, 15 օգոստոսի: Երկ երկրորդ կողմ Լիսնոն և Ալեքի, Պիլի-դը-Վալ, Կանտալ, Լօզէր, Լիւր և Գրօմ դեպարտամենտներում, ոչ մի դժբաղդութիւն չէ պատահել:

ԲՐԵՄԵՆ, 15 օգոստոսի: Հիւսիսային-գերմանական «Լօդը» դաղարեցից դաղթականների տեղափոխելը Ռուսաստանից:

ԲԵՐԼԻՆ, 15 օգոստոսի: Համբուրգում չորեքշաբթի օր խօլբայով հիւանդացան 188, մեռան 32: հիւղաբլթի հիւանդացան 90, մեռան 41: Ալտոնում երկ մեռան 8 մարդ: Հիւանդութեան մի մի դէպքեր եղան Կիլում և Զելդլիգ—Հօլտենյում: Հերբում էր որ Բերլինում ասիական խօլբայ է երեացել:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 16 օգոստոսի: «Правит. Вест.» հերբում է, որ իբրեւ թէ Պարսկաստանում երեւացել է ժանտախտի նման մի հիւանդութիւն՝ «եարա»: Պարսկաստանում այժմ ժանտախտի կամ դրան մօտիկ մի ուրիշ հիւանդութիւն է, իսկ աստուածված. այդ լուրերին պատճառ է տուել այն, որ Պարսկաստանի մի քանի տեղերում խօլբայն ստանդի կոտորած է արել, և միաժամանակ սկսվել է տիֆ և դիֆտերիա: Պարսկաստանի սահմանակից տեղերի սանիտարական դրութիւնը մանրամասն ցնխելու և սահմանադի վրա հսկելու համար կառավարութիւնը ուղարկել է առանձին բժիշկներ: —Երեկ երկրորդային կոնգրէսի անդամները դընացին Պետերհօֆ, ուր նրանց թէյ առաջարկվեց:

Բարձրագոյն պալատից: Պետերբուրգում օգոստոսի 14 և 15-ին հիւանդացան 75, մեռան 37, առողջացան 56: —Երեկ արտաքին գործերի մինիստրը ընտանիքով ճանապարհ ընկաւ: Բօրիսովում սպրկել է մօտ 1,000 տուն, ի միջի որոց և կառավարչական հիւանդութիւններ:

ՆԻՇՆԻ-ՆՕԼԳՈՐՈՒ, 16 օգոստոսի: Պրօֆէսոր Արեպ, որը խօլբայի պատճառով այստեղ է ուղարկված, թողնելով ՆիՇնի-Նօլգորդը, ուղևորվեց դէպի հարաւ նոր հետազոտութիւնների համար: —Օգոստոսի 14-ին և 15-ին տօնավաճառում չեղաւ և ոչ մի դէպք հիւանդութեան: Արշուրները գալիս են խմբերով, այսօր տօնավաճառում տրուում է սովորական կենդանութիւնը:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 17 սեպտեմբերի: Երկ Զմերային պալատում ճաշերով ուղեւորներին ներկայ էին գեներալ-ադյուտանտ Ռիտտեր, դիւանատները, մի-նիստրները և ուրիշ բարձր աստիճանաւորներ: Ռիտտեր առաջարկեց օտար սկիտութիւններ և հանրապետութեան նախագահներին կենացը, իսկ կոնգրէսի մշտական բիւրօի նախագահ Բէլլեր առաջարկեց Նոյա Մեծութիւնների կենացը: Կոնգրէսի հետեւեալ նստաշրջանը կը կայանայ ոչ քան 1895 թիւ ԼՕնդոնում: Պետերբուրգում 15-ին և 16-ին հիւանդացել են 125, մեռել են 25, առողջացել են 54 հոգի:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 3 օգոստոսի: Երկրորդ բարեդոր-
ժական վիճակախաղի ժամանակ 250-ական բու-
լինբըր րնկան հետևեալ տոմսերի վրա.

№№ манд.		№№ апрѣлѣ		№№ манд.		№№ апрѣлѣ
6983	9	11573	22	226	38	
11414	9	2440	23	303	38	
103	10	4198	23	2413	38	
527	10	4612	23	3314	38	
1172	10	5012	23	3646	38	
3095	10	5895	23	4499	38	
3369	10	8127	23	5342	38	
4571	10	8989	23	7208	38	
4831	10	10639	23	8855	38	
5075	10	186	24	9208	38	
7095	10	1146	24	1927	39	
8236	10	2039	24	3991	39	
8549	10	2861	24	4001	39	
10158	10	4002	24	5366	39	
10293	10	5537	24	7725	39	
11860	10	6980	24	9058	39	
1114	11	4065	25	10703	39	
2858	11	4437	25	2023	40	
3044	11	7265	25	2052	40	
3235	11	7888	25	2456	40	
3344	11	2474	26	288	41	
5039	11	3778	26	570	41	
5805	11	4870	26	1658	41	
6780	11	4907	26	1856	41	
7250	11	6563	26	2567	41	
9810	11	7952	26	5451	41	
9923	11	8857	26	5809	41	
10096	11	9019	26	5918	41	
11937	11	617	27	5920	41	
1496	12	785	27	6118	41	
1653	12	4426	27	7288	41	
2315	12	4676	27	7743	41	
2429	12	5432	27	7757	41	
3498	12	5733	27	8079	41	
4895	12	6552	27	8660	41	
5979	12	7517	27	9018	41	
6024	12	8317	27	9023	41	
8340	12	9848	27	9031	41	
10429	12	1839	28	11118	41	
10727	12	2495	28	11655	41	
426	13	2747	28	3552	42	
2864	13	3435	28	4333	42	
3202	13	4763	28	8807	42	
3857	13	6289	28	9043	42	
3863	13	8674	28	9255	42	
5061	13	10260	28	10187	42	
5195	13	352	29	10907	42	
6156	13	3224	29	203	43	
8148	13	3854	29	1312	43	
8680	13	7175	29	3995	43	
9282	13	7708	29	6999	43	
9392	13	223	30	7229	43	
9956	13	4466	30	7992	43	
9101	43	4704	58	2860	75	
10022	43	6588	58	3188	75	
10666	43	6592	58	3237	75	
1444	44	6895	58	4019	75	
2506	44	7558	58	4034	75	
4791	44	9155	58	4387	75	
4922	44	5777	59	5959	75	
9286	44	5868	59	6791	75	
10608	44	5913	59	7957	75	
11861	44	6311	59	9408	75	
4340	45	7287	59	9820	75	
5328	45	8432	59	10917	75	
2453	46	10243	59	11220	75	
2938	46	10342	59	11392	75	
3711	46	10600	59	263	76	
4073	46	11690	59	1277	76	
6483	46	1405	60	2012	76	
7601	46	2165	60	2540	76	
7982	46	2347	60	2553	76	
8335	46	2704	60	3082	76	
8360	46	3761	60	3191	76	
8866	46	7517	60	4747	76	
9603	46	8350	60	5270	76	
10792	46	8853	60	5616	76	
11115	46	10019	60	6801	76	
11435	46	11914	60	6810	76	
1698	47	27	61	10285	76	
4139	47	1189	61	10310	76	
5996	47	2031	61	1325	77	
6827	47	3524	61	3493	77	
7949	47	6382	61	4136	77	
9029	47	7257	61	5392	77	
299	48	8223	61	6232	77	
2498	48	8710	61	8827	77	
4171	48	8911	61	9897	77	
6983	48	9832	61	10254	77	
7115	48	11728	61	10344	77	
7709	48	4918	62	1233	78	
11597	48	6403	62	1535	78	
11781	48	6635	62	2085	78	
2469	49	7015	62	8373	78	
2764	49	8019	62	8744	78	
3612	49	9472	62	1599	79	
4576	49	9968	62	1643	79	
5722	49	10879	62	2684	79	
7622	49	11655	62	4672	79	
7841	49	48	63	4690	79	
8197	49	920	63	4870	79	
8528	49	2678	63	7333	79	
9382	49	4186	63	10814	79	

10161	49	6089	63	11514	79
11035	49	7224	63	381	80
5895	50	7247	63	684	80
6210	50	7944	63	3765	80
7787	50	9967	63	5574	80
8771	50	1919	64	9440	80
9771	50	4996	64	844	81
10357	50	5249	64	1217	81
11717	50	7779	64	1700	81
713	51	9065	64	3025	81
2773	51	2103	65	3689	81
3757	51	2558	65	3772	81
8286	51	2693	65	6692	81
8795	51	3184	65	9388	81
10386	51	4644	65	11078	81
1058	52	5591	65	1409	82
1124	52	5973	65	2250	82
1466	52	7742	65	2864	82
4810	52	7764	65	3440	82
5804	52	9837	65	4019	82
7813	52	10891	65	8665	82
8223	52	400	66	7900	82
8811	52	2474	66	8245	82
9455	52	3071	66	11667	82
11002	52	6811	66	5148	83
11708	52	7183	66	8795	83
145	53	9298	66	164	84
535	53	4011	67	4081	84
2022	53	4582	67	6095	84
3629	53	4987	67	280	85
4033	53	5313	67	444	85
5359	53	5434	67	1255	85
6208	53	6366	67	1437	85
6375	53	7384	67	6210	85
6406	53	7814	67	10916	85
7055	53	10194	67	11147	85
9626	53	10248	67	11912	85
10596	53	635	68	300	86
10686	53	681	68	1045	86
10891	53	1970	68	1174	86
11652	53	2332	68	1472	86
867	54	2895	68	2231	86
1149	54	3694	68	3006	86
2128	54	3909	68	3950	86
2215	54	4404	68	5092	86
2730	54	7578	68	5115	86
3644	54	17871	68	5752	86
4173	54	0365	68	5792	86
4650	54	2885	69	6473	86
4811	54	3666	69	6875	86
5276	54	5767	69	8348	86
5971	54	6412	69	9549	86
7737	54	7727	69	10917	86
9968	54	19152	69	534	87
42	55	1456	69	939	87
1252	55	3029	70	1672	87
1394	55	3422	70	1986	87
3588	55	3449	70	6146	87
3763	55	5207	70	6188	87
5607	55	6758	70	6676	87
6809	55	6771	70	7109	87
7166	55	7898	70	7669	87
7967	55	18736	70	7878	87
9650	55	11549	70	7912	87
10119	55	1751	70	7950	87
10721	55	1667	71	9672	87
10814	55	2209	71	10345	87
10977	55	4186	71	1544	88
1352	56	4362	71	2854	88
1669	56	4596	71	3539	88
2002	56	5217	71	4246	88
3185	56	5550	71	5213	88
4205	56	6780	71	5461	88
6057	56	7762	71	7545	88
6557	56	9413	71	8342	88
8038	56	9572	71	149	89
8148	56	11515	71	1583	89
8902	56	3252	72	2680	89
9612	56	4036	72	3459	89
10860	56	7438	72	3728	89
11377	56	7877	72	4243	89
256	57	9152	72	4738	89
345	57	9639	72	5377	89
707	57	9808	72	6784	89
713	57	10246	72	7690	89
1024	57	10392	72	7890	89
2790	57	11611	72	8891	89
2969	57	378	73	9390	89
3576	57	1057	73	9494	89
4238	57	3431	73	9851	89
4390	57	3466	73	10108	89
4945	57	3495	73	11362	89
5119	57	6525	73	11459	89
7010	57	10090	73	11701	89
7444	57	1428	74	3868	90
8556	57	3904	74	6082	90
9926	57	4502	74	6989	90
10698	57	4923	74	10699	90
11890	57	7490	74	11048	90
178	58	8620	74	11574	90
887	58	10211	74	11612	90
1403	58	10278	74	1743	91
3589	91	2121	95	913	98
3733	91	4262	95	1020	98
4003	91	4862	95	1122	98
4750	91	6891	95	2563	98
6836	91	6910	95	2596	98
9666	91	8294	95	4103	98
11182	91	9082	95	4152	98
197	92	9300	95	4709	98
677	92	9811	95	5445	98

914	92	11251	95	6585	98
2752	92	379	96	7013	98
3957	92	536	96	7347	98
4746	92	788	96	7492	98
5181	92	1008	96	8364	98
7351	92	1223	96	8381	98
8922	92	1910	96	8713	98
9652	92	2376	96	1791	99
2604	93	3039	96	2247	99
4257	93	3267	96	3678	99
8477	93	5157	96	4360	99
8872	93	6421	96	4838	99
9288	93	7050	96	7256	99
10817	93	7160	96	8774	99
411	94	8399	96	9350	99
580	94	9394	96	10051	99
1916	94	9558	96	936	100
2011	94	11890	96	945	100
2516	94	11115	96	1759	100
2627	94	11807	96	4563	100
3082	94	3 32	97	4996	100
5410	94	4323	97	6499	100
7110	94	4495	97	6692	100
7500	94	5363	97	7057	100
9031	94	7145	97	8045	100
9104	94	7394	97	8923	100
9299	94	7647	97	9020	100
9926	94	10019	97	10189	100
10609	94	10434	97	10909	100
11700	94	692	98	10933	100
602	95	856	98	11087	100

(Կը շարունակվի)

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ԲՕՐՍԱ

ՅԷՄԱՆՈՒԽ 14-ին

Լողօնի վրա 10 ֆունտ արժէ . . 98 ռ. 30 Կ.
Բերլինի վրա 100 մարկ — . . 48 ռ. 51 »

3 U 3 S U R U R N T P T T N N E R

ՄԻ ՈՒՍՈՒՑԻԶ

որը իրականք ունի 5-րդ կարգի, և պարագի է 2 տարի ԱՍՏՐԱԽԱՆԻ ծխական զբո-
րոցում և 1 տարի եկեղեցում, կամենում է ևսուցչի պաշտան ունենալ Հայոց ծխա-
կան զբոյններում 3անկապողելոր կարող են զիվել Հետևեալ Հապէտի-
ԽԱՆԷ, ւչիտելո Եարժան Աւետիւի Սեղոննիկովու. Բոլայի Իսադի, Դոմէ-
Մաժաթովա, Կ Բիրժի, № 33 (նիժնիյ օթայթ). № 89 3—3

ՄԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԳԻ, ԱՐԱՐՏԵԼՈՎ ՏԵՆԼՈՒՕՐԻԱԿԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՅՐ, յանկանում է ունե-
նալ Հայոց Թեմական դպրոցներին որ և է մէկում, կամ ձեմպանում դասեր, Կիւսա-
րապէս մաթէմատիկայից: Յանկալի է, որ դասերի Թիւր շարաթական 18-ին աւելի չը
լինի: Պայմանները մաթիմ զիմեւ այս Հասցէով, Шуша, Аракелу Бабахяниңцу.

№ 88 5—5

Հարկաւոր է մի ՀԱՅ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿԶՈՒՀԻ երկու մանկահասակ որդե-
րեկաններէ համար Գանձախում ցանկացողները կարող են պայմանների մասին տեղեկա-
նալ «Մշակի» խմբագրութեան մէջ: № 87 5—5

НѢМЕЦКАЯ ГОСТИННИЦА

HOTEL NIEMIECKI, «ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՀՈՒՐԱՆՈՑ» ղտնվում է Վ ԱՐՇԱՎ Ա-
ՅՈՒՄ, քաղաքի կենտրոնում, նորից վերաշինված, ունի 90 կահավորված նոմերներ,
որոնց սարք ու կարող առնադաւ արտասահմանեան հիւրանոցներին սենեակներին է
նման: Նոմերների գինը 50 կոպէկից մինչև 3 ռուբլի օրական, անկողնով և ծառայով:
Հիւրանոցում կայ բնօրէնցարան-գրադարան, որտեղ ստացվում են հայերէն «Մշակ» և
«Նոր-Վար» լրագիրները, հէլերին համար անվարձ: Կայ բէստօրան, տեղիֆօն, քաղցրե-
ղներին խանութ, բաղնիքներ:

Հիւրանոցի կառքերը գտնվում են բոլոր երկաթուղային կայարաններում:
(№ 21) 31—130 (շ.)

ԴԵՂԱԳՈՐԾ Ա. Ս. ԱՐԻՍՏԱԿԵԱՆԻ ՊԱՇՏՍԵ ԵՒ ՎԱՋԱՌՈՍՈՒՆ զերերէ, մարթէն գեղեցկացնող և հոտաւա, նոյալս և առողջապահական նիւթերի և անտեսական գործիքների, բացված է կովկասյան, վարդեցօլի արմանի հանդէպ, բժշկապետ Նաւասարդեանի առաջին մասն. հիւանդանոցի տակ:

(№ 67) 16—100 (կ. շ.)

ԵՂԵՎՏՐԱԿԱՆ ԷՆՈՍԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
 Ուժի հասցեն ժողովրդական
 Վրա.
 ՏԵԼԵՖՈՆՆԵՐԻ ՍԱՐԲԵՂԻ.
 Ելեկարանային հասցեն.
 ՋԱՆԳԱԿԱՆԵՐ
 ԳԱՆՎԱՆՈՂԱՍՏԻԿԱ.
 Ելեկարողիչ,
 Ավանդատներ, Ելեմաններ,
 ՇԱՆԹԱԳԻՆՆԵՐ.
 Նախահայրներ և ծրագրերի ձեռնարկ.
 (91—Ձ 5)

ԵԼԵՎՏՐՈՆ
 ԳԵՂԵՎՏՐԱԿԱՆ ԷՆՈՍԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
 Ուժի հասցեն ժողովրդական
 Վրա.
 ՏԵԼԵՖՈՆՆԵՐԻ ՍԱՐԲԵՂԻ.
 Ելեկարանային հասցեն.
 ՋԱՆԳԱԿԱՆԵՐ
 ԳԱՆՎԱՆՈՂԱՍՏԻԿԱ.
 Ելեկարողիչ,
 Ավանդատներ, Ելեմաններ,
 ՇԱՆԹԱԳԻՆՆԵՐ.
 Նախահայրներ և ծրագրերի ձեռնարկ.
 (91—Ձ 5)

ԲՈՍՏՈՎ (ԴՆԻ ՎՐԱ)
 Մեծ Սաղօվայա փողոց,
 24

ԲՈՍՏՈՎ (на Дону)
 1/2-ից մինչև 120 հիւս ուժի:
 Զոգեմեքենայի մեծ արագուստիկան.
 Большая Садовая, 24
 77—100 (Լ. 2.)